

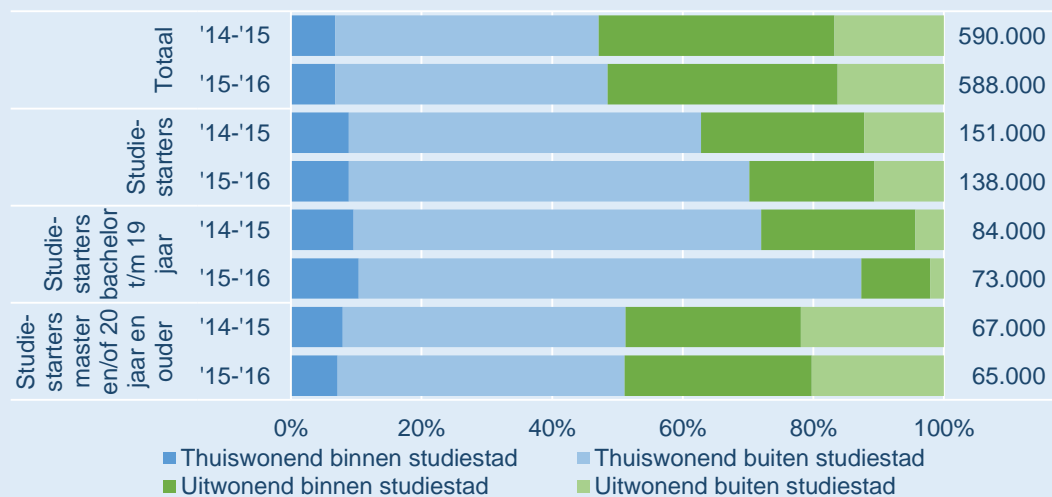
Invloed van studievoorschot op het huisvestingsgedrag van eerstejaarsstudenten

Het studievoorschot is in collegejaar '15-'16 ingevoerd. Met de gegevens van de eerstejaarsstudenten die binnen het nieuwe systeem vallen kan dit jaar voor het eerst in beeld worden gebracht wat het effect is op basis van werkelijke cijfers. Hiervoor wordt een vergelijking gemaakt tussen collegejaren '15-'16 en '14-'15. Tussen '06-'07 en '14-'15 waren de verschuivingen zeer beperkt. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op Nederlandse studenten.

Een negatief effect van het studievoorschot op de studentenaantallen is niet direct waarneembaar. Het aandeel uitwonenden is gedaald van 53 naar 52 procent. Deze daling is klein omdat het aandeel uitwonende studiestarters van alle uitwonende studenten beperkt is. Als er wordt ingezoomd op de studenten die een nieuwe opleiding (bachelor of master) zijn gestart, dan is de daling van 37 naar 30 procent al opvallender. Deze groep bestaat uit studenten die voor het eerst zijn gaan studeren, maar ook uit studenten die al op zichzelf woonden, maar van studie zijn veranderd of een vervolgstudie zoals een master zijn gaan doen. Bij startende bachelor studenten van maximaal 19 jaar oud is het aandeel uitwonenden gedaald van 28 naar 13 procent. Bij universitaire studenten is de verschuiving het grootst (hbo: van 18 naar 11 procent en wo: van 46 naar 16 procent). Bij startende masterstudenten en/of studenten van minstens 20 jaar oud is het aandeel uitwonenden gelijk gebleven. De conclusie is daarom dat de invoering van het studievoorschot van grote invloed is op het huisvestingsgedrag van studenten die starten met hun eerste hogeronderwijsopleiding. Dit sluit aan bij het scenario van de prognoses van vorig jaar waarin op basis van schattingen het effect van de invoering van het studievoorschot werd meegenomen. Het effect zal de komende jaren naar verwachting doorwerken bij de ouderejaars studenten.

Het gemeten effect wordt ook onderbouwd door resultaten uit de huisvestingsenquête 'Wonen Als Student 2016' waarin 46 procent van de thuiswonende studenten die onder het nieuwe leenstelsel vallen aangeeft nog thuis te wonen vanwege het studievoorschot.

Figuur 1: Aandeel Nederlandse voltijdstudenten naar woonsituatie en type studiestarter, collegejaren '14-'15 en '15-'16 (bron: DUO en CBS)

Kanttekening die bij de bevindingen geplaatst kan worden is het verschil in hoeverre studenten zich uitwonend laten registreren. Door de invoering van het studievoorschot is de noodzaak voor een student om zich bij de gemeente in te schrijven op een ander adres dan zijn of haar ouders minder groot. Voorheen was de studiefinanciering hoger voor uitwonende studenten, waardoor zij zich direct

inschreven op het nieuwe adres zodra zij het ouderlijk huis hadden verlaten. Het gemeten aantal uitwonenden in collegejaar '15-'16 kan hierdoor lager uitvallen dan in werkelijkheid het geval is. In voorgaande collegejaren is er overigens sprake geweest van fraude met de studiefinanciering doordat studenten zich ten onrechte elders inschreven dan bij de ouders. Het gemeten aantal uitwonenden valt in de collegejaren '14-'15 en eerder hierdoor hoger uit dan werkelijk het geval was.

In iedere studiestad met uitzondering van Emmen is het aandeel uitwonende studiestarters gedaald. 's-Hertogenbosch en Amsterdam vallen op door een daling van minder dan 40 procent bij steden met minstens 1.000 bachelor studiestarters tot en met 19 jaar oud. De daling valt met meer dan 70 procent hoog uit in Delft en Enschede.

Figuur 2: Aandeel startende Nederlandse bachelor voltijdstudenten van maximaal 19 jaar oud naar thuis- of uitwonend en studiestad, collegejaren '14-'15 en '15-'16 (bron: DUO en CBS)

